

Informe sobre conduccions elèctriques i telefòniques als centres històrics

Autor: Comissió Jurídica i d'Interpretació Reglamentària

Coordinadors: Vicent Àlvarez

Aprovació: Ple de 29 de gener de 2007

1. Antecedents

Acollint-se a la possibilitat d'emetre informes "motu proprio" prevista en l'article 13 del Reglament del Consell Valencià de Cultura, la Comissió Jurídica i d'Interpretació Reglamentària ha elaborat el present informe, el qual té com a objecte l'estudi i la proposta de mesures en allò que afecta a les instal·lacions o conduccions per al subministrament d'energia elèctrica i de telefonia en els centres històrics.

La qüestió objecte del present informe se centra en la realitat visible que en la gran majoria de centres històrics, amb la corresponent qualificació de protecció, proliferen les conduccions de subministrament elèctric i de telefonia en façanes i teulades. Aquest fet afecta negativament al conjunts i edificis protegits, per raons diverses:

- a) implica certs nivells d'afecció material en els elements constructius
- b) incidix negativament en l'estètica urbana
- c) implica en ocasions un risc, especialment en el cas de les conduccions elèctriques

Per conèixer la visió de les entitats subministradores, la comissió va rebre representants d'Iberdrola i de Telefónica Española en la seua sessió del 4 d'octubre de 2006. En síntesi, els tècnics van afirmar la disponibilitat a la col·laboració per part de les entitats que representaven, si bé van remarcar que el problema, en el cas d'edificis monumentals singulars, no presenta gran dificultats, i que de moment està resolent-se. Quant al conjunts històrics, van indicar que la principal dificultat està en la resistència dels usuaris a assumir les despeses, cosa a la qual no se'ls pot obligar, i que per aquesta raó les empreses es limiten a subministrar el servei, perquè hi estan obligades, sense fer modificacions en les instal·lacions.

2. Aspectes jurídics del problema

Aquesta matèria està afectada per la legislació de règim local, la urbanística i la patrimonial. Per tant, les diferents normatives haurien d'harmonitzar-se, a part de preveure la cooperació entre les diverses administracions afectades en cada cas concret.

Des del punt de vista urbanístic, la declaració d'un immoble o un conjunt com a bé d'interès cultural implica exigir a la corporació municipal corresponent el compliment de l'obligació d'elaborar i aprovar, en el termini d'un any, el corresponent Pla Especial de Protecció. Aquest pla ha d'incloure les concrecions que fixa l'article 39 de la Llei de patrimoni cultural, entre les quals, en el punt f), hi ha que tota nova instal·lació elèctrica urbana s'ha de canalitzar subterràniament, i es prohibeixen les instal·lacions adossades a les façanes i en general totes les que afecten a la visió urbana.

El precepte indicat de la nostra Llei, com es pot veure, només afecta a les noves instal·lacions, i no a les preexistents. Això no obsta perquè els municipis, per raons de conservació del patrimoni arquitectònic i històric, o per raons de seguretat i d'estètica, incloguen, en la seua planificació urbanística i en els plans especials, el soterrament de les conduccions en el centre històric o en el conjunt de la població. Òbviament, aquesta decisió implica fer les obres d'urbanització necessàries, amb el cost corresponent. S'ha de reconèixer que en algunes poques ocasions, i de forma exemplar, sí que s'ha fet.

Per a les obres de soterrament de les conduccions els municipis poden buscar vies d'ajuda i finançament complementàries, com ajudes d'altres administracions, o dels fons europeus. Però, en molts casos, això s'ignora.

En el moment d'elaborar aquest informe està en tràmit parlamentari a les Corts Valencianes una reforma de la Llei de patrimoni que en la part que afecta a l'article 39, punt f), planteja que els Plans Especials de BIC han d'incloure el soterrament de les línies de subministrament elèctric i d'altres tipus. Si s'aprova la reforma en

els termes de l'obligatorietat amb caràcter general, ens trobaríem amb una declaració formal que exigiria la reforma d'altres normes, i sobretot la recerca del finançament necessari, i l'establiment de terminis per l'aplicació de la norma.

Tot i el conjunt de consideracions anteriors, la precarietat financera de molts municipis ens porta a la conclusió de la necessitat de dotar amb més recursos econòmics els municipis, de forma general i amb finalitats concretes també, com seria en el cas del soterrament de conduccions en els centres històrics, i de fixar terminis i prioritats.

3. Conclusions

Primera.- El Consell Valencià de Cultura recomana als municipis, a les administracions i a les empreses subministradores emprendre actuacions per al soterrament de les conduccions d'electricitat i de telefonia en els conjunts històrics, sobre la base de la planificació urbanística.

Segona.- La vigent Llei de patrimoni cultural valencià pot establir, o preveure, el soterrament, amb les mesures transitòries corresponents, en els conjunts històrics i en els béns que tenen la condició de béns d'interés cultural o de rellevància local.

Tercera.- Per a finançar el soterrament de les conduccions cal fixar ajudes complementàries per als municipis, i fixar plans i mesures de col·laboració i d'assessorament.

El present informe es traslladarà al Govern de la Generalitat Valenciana, a les Corts Valencianes i a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.